

RUTES DE LA MARXA

RUTA DE LES 21 ERMITES ROMÀNIQUES

SANT MARTÍ DE PUIG-REIG

PUIG-REIG – Berguedà

L'edifici

És una església d'una sola nau, rematada a llevant amb un absis semicircular, quasibé tan ample i alt com la nau que encapçala. La coberta de la nau és de volta de canó lleugerament apuntada. L'absis és cobert amb un quart d'esfera.

Als murs laterals s'hi obren sis arcades, tres per banda, en les quals s'hi van posar en època moderna retaules barrocs.

De les sis finestres del temple la més interessant és la de l'absis, de doble esqueixada i rematada amb tres arcs de mig punt en degradació, l'exterior és emmarcat per una arquivolta.

La porta es troba al mur de ponent. En aquest també hi ha el campanar d'espadanya de dues obertures. Exteriorment l'edifici està mancat d'ornamentació. Els únics elements que trenquen són els contraforts, quatre per banda, adossats als murs laterals.

Punts d'interès:

Pintures murals: El lloc original d'aquestes sembla que era un arcosoli d'arc apuntat que segurament aixoplugava un altar.

Els temes que es representen en les pintures murals tenen un interès especial. S'han conservat tres plafons. En el primer hi trobem dues escenes

- L'Anunciació; on hi apareix la Mare de Déu amb un fus a la mà, només es coneixen altres dos exemples a tot Catalunya amb aquesta característica. És una influència clarament bizantina. Hi apareix també la figura de l'arcàngel Gabriel estenent la mà cap a Maria i, al fons, hi apareix un home que no sembla un sant, s'ha identificat amb el profeta Isaïes, que va fer la predicció de l'Anunciació.
- La Visitació; on Maria abraça la seva cosina Elisabet, aquest tipus de representació és de tradició siríaca.

En el segon plafó:

- Maria amb el nen. També es representa segons la tradició de les icones orientals. Maria és representada de mig cos amb el nen. Només es coneixen dos exemples a Catalunya d'aquests tipus de representació. El de Puig-reig i un altre a Barcelona, al convent de Valldonzella de Barcelona.

En el tercer plafó:

- El tema de l'amfisbena, que és una representació animalística que representa dues serpents entrelaçades. És l'única representació que hi ha a Catalunya.

Aquestes pintures es poden identificar amb el cercle pictòric del Lluçanès. La principal característica d'aquest cercle és el neobizantinisme, corrent pictòrica que va entrar a la part central de Catalunya des de mitjan del XII fins al XIII.

Història

Església parroquial i església del castell de Puig-reig. La primera església fou consagrada el 21 de gener de l'any 907. Aquesta església està avui dia perduda, i es pot dir amb força seguretat que l'església actual s'estava construint pels volts de l'any 1145.

El trobador Guillem de Berguedà, senyor de Puig-reig, féu testament l'any 1187 i cedí als Templers tot el terme del castell de Puig-reig. La importància de la comanda establerta a Puig-reig i el prestigi de l'orde militar aconseguiren que l'any 1278 el bisbe Pere d'Urgell donés i conferís als freres de la milícia del Temple l'església de Sant Martí i totes les capelles i esglésies sufragànies d'aquesta. Tot i això el bisbe va continuar

mantenint un representant seu a l'església parroquial. L'any 1312 fou abolida l'orde militar del Temple i la comanda templera de Puig-reig passà a formar part del patrimoni de l'orde militar de l'Hospital de Sant Joan, i depenia de la comanda Hospitalera de Cervera. Sant Martí i l'Ametlla formaren un gran priorat d'aquesta comanda de la Segarra.

A partir del segle XV l'església de Sant Martí era una parròquia amb vicari perpetu de l'orde i amb la titularitat del priorat, però en decadència.

Al segle XVIII es feren obres a l'església i a la casa del prior (rectoria), s'alçà el sostre de la nau i es van construir les capelles laterals que foren decorades amb retaules barrocs de l'escultor Josep Pujol, els quals esperderen durant la Guerra Civil, en què fou incendiada l'església.

L'any 1956 la Diputació de Barcelona inicià les obres de restauració de l'església. Fruit d'aquesta restauració es varen trobar tot un seguit de pintures murals, que representen temes marians.

Sender circular que transcorre per poblacions i llocs de notable interès, enllaçant les múltiples esglésies romàniques del rodal de Navès i Puig-reig.

Distància : 80,200 km **Comarques :** Bages i Berguedà

Etapa num.	Itinerari	Horari h:min	Distància kms.
3	Sant Joan de Montdarm - Puig-Reig	4:30	16.300
	Sant Miquel de Fenogedell	3.200	
	Sant Sadurn de Fenollet	6.680	
	Sant Marçal de Puig-Reig	10.250	
	Sant Joan Degollat	12.230	
	Sant Martí de Puig-Reig	16.300	

Coordenades del punt:

UTM31N - ED50	407415.0	4647345.8
UTM31N - ETRS89	407321.3	4647141.7
Geogràfica - ETRS89 *	1.881449	41.970822

* A efectes pràctics, els sistemes de referència ETRS89 i WGS84, es poden considerar equivalents

Com podeu observar en el planol del recorregut Sant Marçal de Puig-Reig és la tretzena ermita que ens trobarem un cop sortim de Navès, punt inicial i final de la Marxa.

↔ : C-16 direcció a Berga, a la població de Puig-reig Es trobarà l'ermita dins el casc urbà

Glossari:

Amfisbena: tema animalístic que representa unes serpents entrelaçades, formant una xarxa romboide, a manera de serpent de dos caps. Té una clara significació simbòlica, és un paral·lelisme de la dicotomia EVA-AVE, relacionat amb les religions cristianes dualistes com el catarisme, infiltrat a Catalunya i a aquesta zona del Berguedà. L'AVE-MARIA, és la redempció, i l'EVA, és el pecat